

Hemşirelik Bölümünde Okuyan Erkek Öğrencilerin Sosyal Çevrelerinde Yaşadıkları Sorunlar*

Seher ÜNVER / İlker M. AVCIBAŞI

Yrd.Doç.Dr,Trakya Üni.SBF, Cerrahi Hast.H. /Arş.Gör. Uzm.Trakya Üni.SBF, Halk Sağ. H.
seher.unver@hotmail.com / imavcibasi@hotmail.com

Zeynep K. ÖZKAN/ Deniz MOTÖR

Arş.Gör. Uzm.Trakya Üni.SBF, Cerrahi Hast.H./Uzm.Hem. Köyceğiz Dev. Hast.
zeynepkizilcik26@hotmail.com / denizmtr@gmail.com

Öz

Araştırma, hemşirelik bölümünde eğitim görmekte olan erkek öğrencilerin, sosyal yaşamlarında yaşadıkları sorunlara yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla kesitsel nitelikte yapılmış olup, örneklemini çalışmaya katılmaya gönüllü 31 (%56.6) erkek öğrenci oluşturmuştur. Hemşireliğin toplumda kadın mesleği görülmesi, kıskançlık, aynı bölümdeki kız öğrencilerle iletişimin yetersiz olması, soğuk esprilere mazur kalınması, hasta ve hasta yakınları tarafından beceriksizlik önyargısı ve cinsiyet ayrımcılığı nedeniyle dışlanması gibi sorunlar yaşadıkları saptanmıştır. Erkek öğrencilerin en çok sorun yaşadıkları alanın klinikler olduğu, öğretim elemanları/gözetmenleri tarafından öğrencilerin klinikte desteklenmesi, hasta ve yakınlarına geleceğin hemşirelik mesleğini icra edecek bireylerin arasında bu öğrencilerin de yer alacağı yönünde bilgilendirmelerin yapılması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Erkek Öğrenci, Hemşirelik, Sorun, Sosyal Çevre, Problem

Problems in the Social Environment of Male Students' Who Study in Nursing Department

Abstract

This research aimed to determine the problems of male nursing students which they experience in their social lives in a cross-sectional design with 31(56.6%) volunteered male students. Students had problems because of the female image of community about nursing, jealousy, inadequate communication with the female nursing students, being exposed to cold jokes, patients' and their caregivers' exclusion because of inadequacy prejudice and gender discrimination. Male nursing students mostly had problems in the clinic, so that being supported by instructors/supervisors at the clinics and making explanations to the patients and their caregivers about male nurses in nursing are important.

Keywords: Male Student, Nursing, Problem, Social Environment, Problem

* Bu çalışma, 21-23 Mayıs 2015 tarihleri arasında Çanakkale'de düzenlenen 3. Uluslararası Katılımlı Kültürlerarası Hemşirelik Kongresi'nde poster bildiri olarak (PP:8696, ss. 54-55) sunulmuştur.

Giriş

Toplumların mesleklere özgü belirledikleri rol kalıplarının içerisinde cinsiyet rolleri yer almakta olup, toplumsal kültürün etkisi ile bu roller bir kadın ve erkeğin nasıl düşünüp davranacağına ve nasıl hareket edeceğine ilişkin toplumun beklentilerini gösterir^{1,2,3}. Bu nedenle bir mesleğin geçerli statüsü, mesleği oluşturanların toplumdaki imajı ile bağlantılı olup, bu imaj tüm meslek üyeleri için önem taşır^{4,5}. Çünkü mesleklere yüklenen bu cinsiyet kimlikleri, meslek üyelerini ve adaylarını olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir^{6,7}.

Cinsiyet ayrımcılığının yaşandığı mesleklerden biri olan hemşirelikte de kadınların geleneksel rolü olarak algılanan bakım verme ile özdeşleşme sonucu kadın mesleği olarak algılanma durumu söz konusudur^{8,9}. Tarihsel sürece de bakıldığında 1900'lü yıllarda Almanya'dan gelen ve hastalara bakım veren Şvesterlerin etkisiyle anlamı kız kardeş ve rahibe olan hemşire kelimesi kullanılmaya başlanmıştır. Bunlara ek olarak 1954 yılında çıkarılan Hemşirelik Kanunu da, erkeklerin hemşire olarak yetiştirilmesine olanak tanımayarak¹⁰, toplum tarafından hemşireliğin "bir kadın mesleği" olarak

¹ Vefikuluçay, Duygu, Zeyneloğlu, Simge, Eroğlu, Kafiye ve Taşkın, Lale, "Kafkas Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları", *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 14, (2007): 27,28.

² Pınar, Gür, Taşkın, Lale ve Eroğlu, Kafiye, "Başkent Üniversitesi öğrenci yurdunda kalan gençlerin toplumsal cinsiyet rol kalıplarına ilişkin tutumları", *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 15, (2008): 48, 49.

³ Karaöz, Süreyya, "Hemşirelik öğrencilerinin eğitimleri sırasında mesleğe ilişkin algılarındaki değişimin incelenmesi: Hemşireliğe giriş dersinin bu değişimdeki rolü", *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 6, (2002): 11.

⁴ Kahraman, Burak, Tunçdemir, Nihan, Ozansoy ve Özcan, Ayşegül, "Toplumsal cinsiyet bağlamında hemşirelik bölümünde öğrenim gören erkek öğrencilerin mesleğe yönelik algıları", *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 18, (2015): 113.

⁵ Çelik, Aslı, Sis, Pasinlioğlu, Türkan, Kocabeyoğlu, Tuğçe ve Çetin, Sema, "Hemşirelik Mesleğinin Toplumdaki İmajının Belirlenmesi", *F.N. Hemşirelik Dergisi*, 21, (2013): 148.

⁶ Kocaer, Ümmühan, Öztop, Tuğba, Usta, Nihal, Gökçek, Derya, Bahçecik, Nefise, Öztürk, Havva ve Pash, Eylem, "Hemşirelik mesleğinde erkek öğrencilerin yeri", *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 7, (2004): :24,25.

⁷ Demiray, Ayşe, Bayraktar, Duygu ve Khorshid, Leyla, "Erkek hemşirelik öğrencilerinin hemşireliği seçme nedenleri ve bu mesleği seçme nedeniyle yaşadıkları sorunlar", *International Journal of Human Sciences*, 10, (2013): 1441-1443.

⁸ Turan, Nuray, Öztürk, Aylin, Kaya, Hatice ve Aştı Türkinaz Atabek, "Toplumsal Cinsiyet ve Hemşirelik", *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 4, (2011): 168.

⁹ Sankır, Hasan, "Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Anlamlandırılış Biçiminin "Kadın Sanatçı Kimliği"nin Oluşum Sürecine Etkileri", *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E-Dergisi*, (2010): 13.

¹⁰ Bozkır, Gülizar, Taşcı, Nurcan, Arsak, Arzu, Balgı, Ömür, Kaya, Emine, Güngör, Nuray, Pekmezci, Kutlay, İktu, Filiz, Kavlu, Belgin ve Çelik, Sevim, "Genel lise son sınıf ve Sağlık Yüksekokulu'ndaki erkek öğrencilerin hemşireliğe bakışı", *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 8, (2008): 3.

kabul edilmesine katkıda bulunmuştur¹¹. Hemşirelik mesleğine ilişkin toplum tarafından oluşturulan imajı etkileyen faktörler arasında televizyon programlarında ya da dizilerde hemşirelerin kadınlardan seçilmesi yoluyla topluma cinsiyetçi önyargıların yayılması durumu da söz konusudur¹². Günümüzde var olan bu sosyal yapı ise hemşirelik mesleğine erkeklerin girmesine engel olabilmekte¹³ ve erkek hemşireler açısından aşılması gereken sorunları beraberinde getirebilmektedir¹⁴.

2007 yılında "Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"da yapılan değişiklik ile erkekler de hemşirelik mesleğini tercih edebilir hale gelmiş olmakla birlikte, erkek öğrencilerin hemşireliğe ve toplumun bu öğrencilere bakış açısını belirlemeye yönelik yapılan çalışmalarda, hemşireliğin hala kadın mesleği olarak algılandığı¹⁵, bu durumun öğrencilerin sorun yaşamalarına yol açtığı görülmektedir¹⁶. Bu olumsuz sonuçlara rağmen erkeklerin de hemşirelik mesleğinde yer alması gerektiğine inanılan¹⁷ ve toplumun erkeklerin hemşire olmaları konusuna olumlu yaklaştığını gösteren çalışma sonuçları da mevcuttur^{18,19}.

Bu araştırmanın amacı, hemşirelik bölümünde eğitim görmekte olan erkek öğrencilerin, sosyal yaşamlarında yaşadıkları sorunlara yönelik görüşlerini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Tipi, Evren ve Örneklemi

Kesitsel nitelikte olan bu araştırmanın evrenini, Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde eğitim gören tüm erkek

¹¹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Deontoloji ve mesleğinin sorumluluk ve yükümlülükleri* (1. bs., Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, 2013), s. 4-14.

¹² Jackson, Debra, "Editorial: Nursing on television: Are we being served?", *Journal of Clinical Nursing*, 18, (2009): 2249-2250.

¹³ Loughrey, Mark, "Just how male are male nurses...?", *Journal of Clinical Nursing*, 17, (2008): 1327-1334.

¹⁴ McMillian, James, Morgan, Susan A and Ament, Patrick, "Acceptance of male nurses by female registered nurses", *Journal of Nursing Scholarship*, 38, (2006): 100-106.

¹⁵ Ünver, S, Diri, E ve Ercan, İ, "Hemşirelik mesleğinin erkek üyelerine toplumun bakış açısı", *Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi*, 18, (2010): 97.

¹⁶ Tezel, Ayfer, Akpınar, Reva, Balcı, Yurttaş, Afife ve Çelebioğlu, Ayda, "Hastalar erkek hemşireleri kabul edecekler mi?", *Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi*, 16, (2008): 15.

¹⁷ Kostak, Melahat, Akgün, Akçakoca, Seval ve Sıcak, Gizem, "Çocuğu pediatri servisinde tedavi gören ebeveynlerin erkek hemşireler hakkındaki düşünceleri", *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 4, (2015): 24.

¹⁸ Kocaer, Ümmühan, Öztop, Tuğba, Usta, Nihal, Gökçek, Derya, Bahçecik, Nefise, Öztürk, Havva ve Pashı, Eylem, " Hemşirelik mesleğinde erkek öğrencilerin yeri", *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 7, (2004): 26.

¹⁹ Koç, Zeliha, Bal, Cansev ve Sağlam, Zeynep, "Hastanede yatarak tedavi görmekte olan hastaların, erkeklerin hemşirelik mesleğine katılımları ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi", *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi Sempozyum Özel Sayısı*, (2010a): 328.

öğrenciler (n:55), örneklemini çalışmaya katılmaya gönüllü olan 31 (%56.6) öğrenci oluşturdu.

Verilerin Toplanması

Veriler, çalışmanın yürütülebilmesi için gerekli kurum izninin alınmasının ardından 08.12.2014-09.01.2015 tarihleri arasında toplandı. Öğrencilere araştırmanın amacı açıklanarak sözel izinleri alındı ve veri toplamak amacıyla kullanılan anket formu kapalı zarf içerisinde verilerle aynı gün içerisinde doldurup getirmeleri istendi.

Veri Toplama Aracı

Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda^{20,21,22} oluşturulan anket formu kullanıldı. Bu formda öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini, ailelerinde hemşire olarak çalışan olma durumunu, ikamet ettikleri yeri, bölüm seçiminde danışmanlık alma durumlarını, bölümde okuyor olmaktan memnun olma durumlarını ve hemşirelik bölümünde öğrenci olmaları nedeniyle sosyal çevrelerinde (aile bireyleri/akrabaları, aynı bölümdeki kız öğrenciler, başka bölümlerden arkadaşları ve klinik ortam) yaşadıkları sorunları belirlemeye yönelik 11 soru yer aldı.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin analizi SPSS 19 paket programında, sayısal ve yüzdeler hesaplamalar kullanılarak yapıldı.

Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.16 ± 1.57 idi ve %38.7'si birinci sınıftaydı. Sekizinin (%25.8) hemşire olarak çalışan yakını vardı. Öğrencilerin %58'i bölüm tercihinde danışmanlık almıştı. Bunların %55.5'inin lise öğretmenleri ile dersane rehberlikleri oluşturuyordu. İkamet yerlerine göre dağılım incelendiğinde, %64.5'inin yurtdışı kaldığı saptandı. Hemşirelik bölümünde okumaktan memnun olan öğrenci sayısı 24 (%77.4) idi. Memnun olmayanların üçü, hemşireliğin kendi kişilik yapısına uygun olmadığını, ikisi toplum tarafından saygın bir meslek olarak görülmediğini ve diğer ikisi çok zorlu bir meslek olduğunu bildirdi (**Tablo 1**).

²⁰ Kahraman, s. 108-138.

²¹ Ekinci, Mevlüt, Dikici, İbrahim, Caner, Derya, Muhammet, Andsoy, Işıl, Işık, Dinç, Sevgi ve Şahin, Ayşegül, Oksay, "Mühendislik bölümünde öğrenim gören erkek öğrencilerin erkek hemşirelere karşı bakış açıları", *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3, (2014): 634-642.

²² Demiray, s. 1443-1452.

Tablo 1. Öğrencilere İlişkin Tanıtıcı Özellikler

Tanıtıcı Özellikler	n	%
Sınıf		
1. sınıf	12	38.7
2. sınıf	11	35.5
3. sınıf	4	12.9
4. sınıf	4	12.9
Hemşire yakını olma durumu		
Var	8	25.8
Yok	23	74.2
İkamet ettiği yer		
Yurtta	20	64.5
Arkadaşı ile	9	29.0
Ailesi ile	2	6.5
Bölüm tercihinde tavsiye/danışmanlık alma durumu		
Evet	18	58
Hayır	13	42
Kimden danışmanlık aldığı (n:18)		
Dershane/öğretmen	10	55.5
Aile/akraba	8	44.5
Hemşirelik okumaktan memnun olma durumu		
Memnun	24	77.4
Memnun değil	7	22.6
Memnun olmama nedeni (n: 7)		
Hemşireliğin kişilik yapısına uygun olmaması	3	42.8
Toplum tarafından saygın bir meslek olarak görülmemesi	2	22.6
Çok yorucu bir meslek olması	2	22.6
Yaş		20.16±1.57

Öğrencilerin, hemşirelik bölümünde okuyor olmaları sebebiyle aile bireyleriyle ve akrabalarıyla yaşadıkları sorunlar incelendiğinde; %74.2'sinin sorun bildirmediği, sorun yaşadığını bildiren 8 öğrencinin 6'sının kadın mesleği olarak görülmesi nedeniyle bu işi seçme nedenlerinin çok fazla sorgulanmasından, 1 öğrencinin akrabalarının dalga geçmesinden, 1 öğrencinin de kıskançlıkların yaşanmasından dolayı sorun yaşadığı belirlendi.

Öğrencilerin aynı bölümdeki kız öğrencilerle yaşadıkları sorunlar incelendiğinde; %87.1'inin sorun bildirmediği ancak sorun bildiren 4 öğrencinin 2'sinin gruplaşma, diğer 2'sinin iletişim bozukluğu nedeniyle sorun yaşadıkları saptandı.

Öğrencilerin bölüm dışındaki arkadaşlarıyla yaşadıkları sorunlar incelendiğinde; %71'inin sorun yaşamadığı, sorun yaşayan 9 öğrencinin

6'sının erkek hemşire olmalarının dalga konusu edilerek soğuk esprilere maruz kaldıkları, 2'sinin kadın mesleği olarak ve 1'inin ise basit bir meslek olarak görülmesinden dolayı sorun yaşadığı saptandı.

Klinik ortamda yaşanan sorunlar incelendiğinde; öğrencilerin %58.1'inin sorun bildirmedeği, 4 öğrencinin hastalar ve hasta yakınları tarafından beceriksizlik önyargısıyla işlem yaptırmak istemedikleri şeklinde tepki aldığı, 4 öğrencinin meslekte cinsiyet ayrımcılığı nedeniyle hastalar tarafından dışlandığı, 2 öğrencinin doktor muamelesi gördüğü ve diğer 2 öğrencinin hemşireler tarafından küçümsendikleri saptandı (**Tablo 2**).

Tablo 2. Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunların Dağılımı

Sorun Yaşanan Alanlar ve Sebepleri	n	%
Aile bireyleri/akrabalar (n:8)		
Kadın mesleği olarak görüp, neden seçtiğimi sorguluyorlar	6	75
Dalga geçiyorlar	1	12.5
Kıskanıyorlar	1	12.5
Aynı bölümdeki kız arkadaşları (n: 4)		
Gruplaşıyorlar ve erkekleri dışlıyorlar	2	50
Yeterli iletişim kuramıyoruz	2	50
Başka bölümlerden arkadaşları (n:9)		
Erkek hemşire olmayı dalga konusu yapıyorlar ve soğuk esprilere maruz kalıyoruz	6	66.7
Kadın mesleği olduğunu söylüyorlar	2	22.2
Basit bir meslek olarak görüyorlar	1	11.1
Klinikte hasta/hasta yakınları/diğer sağlık çalışanları (n:12)		
Beceriksizlik önyargısıyla işlem yaptırmak istemiyorlar	4	33.3
Cinsiyet ayrımcılığı nedeniyle hastalar tarafından dışlanıyoruz	4	33.3
Doktor muamelesi görüyoruz	2	16.7
Hemşireler tarafından küçümseniyoruz	2	16.7

Tartışma

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, erkek öğrencilerin bölüme başlamadan önce başkalarına danışarak fikir aldıkları ve tavsiyelerin etkisinde kaldıkları, danışılanların çoğunu gittikleri dersane ya da liselerinde rehberlik öğretmenlerinin oluşturduğu görülmüştür. Yapılan bir çalışmada, son yıllarda öğrencilerin hemşirelik mesleğini seçiminde bilinçlenme düzeylerinin arttığı ve meslek seçiminde cinsiyet ile yükseköğretime geçiş sınavı puanının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır²³. Ancak Yılmaz ve ark.'nın çalışmasında (2011) erkek öğrencilerin hemşirelik

²³ Kırış, Nükhet, "Hemşirelik Mesleğinin Seçiminde İlişkili Olan Faktörler", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8, (2005): 231.

mesleğini seçerken bilinçli olarak tercihte bulunmadıkları saptanmıştır²⁴. Özpancar ve ark'nun çalışmasındaki (2008) hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin %12.3'ünün, bölümü seçerken yakın çevrelerinin etkisinde kaldıkları saptanmıştır²⁵. Benzer şekilde Bozkır ve ark'nun (2008) sağlık memurluğu bölümünde okuyan öğrencilerle yaptıkları çalışmada %34.2'sinin çevresindekilerin mesleği önermesi üzerine bu bölüme geldikleri belirlenmiştir²⁶. Çalışma sonuçlarına göre, öğrencilerin bölüm seçiminde çevrelerindeki bireylerin tavsiye ve görüşlerini almaya ihtiyaç duydukları görülmektedir.

Çalışma sonuçlarına göre, hemşirelikte okuyan erkek öğrencilerin büyük çoğunluğunun bölümde okumaktan memnun olduğu görülmüştür. Benzer şekilde Demiray ve ark'nun çalışmasındaki (2013) erkek öğrencilerin de %55.2'si hemşireliği isteyerek seçtiği ve %62.7'sinin bu bölümde olmaktan memnun olduğu saptanmıştır²⁷. Özpancar ve ark'nun çalışmasında (2008) hemşirelik bölümünde okumaya başlayan öğrencilerin %21.4'ünün bölüm değiştirmek istediği ve sebeplerinin arasında, istedikleri bölüm olmaması, derslerin zor olması ve okulu bitirememeye korkusunun olduğu belirlenmiştir²⁸. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörleri araştıran İnce ve Khorshid'in çalışmasında (2015) "hemşirelik insanların gözünde saygın bir meslektir" ifadesinin düzeyi her iki cinsiyette de oldukça düşük olarak bulunmuştur²⁹. Bu çalışmada da memnun olmayan öğrencilerin sebeplerinin arasında toplum tarafından mesleğin saygı görmemesi görüşünün bulunması ile mesleğin yorucu olduğunun bildirilmesi açısından benzerlik bulunmaktadır.

Çalışmada öğrencilerin %74.2'sinin hemşirelikte okuyor olmaları nedeniyle aile bireyleriyle ve akrabalarıyla herhangi bir sorun yaşamadıklarını bildirmelerine rağmen kadın mesleği olarak görülmesi nedeniyle bu işi seçme nedenlerinin çok fazla sorgulanması, dalga geçilmesi ve kıskançlıkların yaşanması gibi sorunların yaşandığı görülmektedir. Kahraman ve ark'nun çalışmasında (2015) hemşirelik okuyan erkek öğrencilerle yapılan bireysel görüşmelerde ailesinin de akrabaları ve

²⁴ Yılmaz, Mualla ve Karadağ, Gülendem, "Erkek Öğrenci Hemşireler Hemşirelik Mesleğini Nasıl Algılıyor?", *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 4, (2011): 27.

²⁵ Özpancar, Nurhan, Aydın, Nursel ve Akansel, Neriman, "Hemşirelik 1. Sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi", *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12, (2008): 12.

²⁶ Bozkır, Gülizar, Taşcı, Nurcan, Arsak, Arzu, Balgı, Ömür, Kaya, Emine, Güngör, Nuray, Pekmezci, Kutlay, İktu, Filiz, Kavlu, Belgin ve Çelik, Sevim, "Genel lise son sınıf ve Sağlık Yüksekokulu'ndaki erkek öğrencilerin hemşireliğe bakışı", *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 8, (2008): 7.

²⁷ Demiray, s. 1444.

²⁸ Özpancar, s. 12.

²⁹ İnce, Serpil ve Khorshid, Leyla, "Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi", *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 18 (2015): 163.

arkadaşları gibi kendisi ile hemşire olacağı için dalga geçtiğini söyleyen öğrencilerin olduğu belirlenmiştir³⁰. Öğrencilerle yapılan genel görüşme sonucuna göre de ailelerin ekonomik kaygılarının toplumsal kaygıların önüne geçtiği ve çocuklarıyla dalga geçme ve şakalar yapma şeklinde ailesel baskıların olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Demiray ve ark'nın çalışmasındaki (2013) erkek öğrencilerin %3'ünün ailelerinin alay etmeleri sebebiyle sorun yaşadıklarını bildirilmiştir³¹. Toplumdaki görüşü göstermesi adına Kocaer ve ark'nın (2004) çalışma sonucuna göre öğretim elemanlarının %38.6'sının erkek çocuklarının hemşire olmasını istemedikleri belirlenmiştir³². Bu çalışmaların yanı sıra erkek çocuklarının hemşire olmasını onaylayan ebeveynlerin de olduğunu gösteren çalışma sonuçları mevcuttur^{33,34,35}. Yeni mezunlar ile birlikte sahada çalışmaya başlayacak erkek hemşire sayısındaki artışın, ailelerin görüşlerini de olumlu yönde değiştireceği düşünülmektedir.

Çalışmadaki erkek öğrencilerin aynı bölümdeki kız arkadaşlarıyla gruplaşma ve yetersiz iletişim kurma nedeniyle sorun yaşadıkları görülmüştür. Benzer şekilde erkek öğrencilerin kendilerini izole hissettiklerini³⁶ ve sınıfta erkek öğrenci sayısının az olması durumunun sosyal izolasyona yol açtığını bildiren çalışma sonuçları mevcuttur³⁷. Bunun aksine hemşirelik bölümünde okuyan kız öğrencilerin %31.9'unun fiziksel güç gerektiren uygulamalarda erkek hemşirelerin yardımcı olabileceklerini ve erkeklerin hemşireliğe katılmaları sayesinde mesleğin toplumsal statüsünün artacağını düşündükleri saptanmıştır³⁸. Bölüm içerisinde yaşanan sorunlar kişisel problemler sonucu da olabileceğinden, bu sonuçların bölümdeki erkek hemşire öğrenci sayısının artmasıyla aşılabileceği söylenebilir.

Erkek öğrencilerin yakın çevrelerinden aldıkları olumsuz geri bildirimler nedeniyle yaşadıkları sorunlara benzer şekilde, bölüm dışındaki üniversite arkadaşları tarafından dalga konusu olmaları, soğuk esprilere maruz kalmaları, hemşireliğin kadın mesleği olarak görülmesinden dolayı sorun yaşamakta oldukları görülmüştür. Literatüre bakıldığında, Kahraman ve ark'nın (2015) erkek hemşirelerle birebir görüşerek yaptıkları çalışmada, öğrencilerin bu bölümü kazandığı öğrenen arkadaşlarından "erkekten

³⁰ Kahraman, s. 129.

³¹ Demiray, s. 1447.

³² Kocaer, s. 25.

³³ Kostak, s. 23.

³⁴ Koç, 2010a, s. 328.

³⁵ Kaya, Nurten, Turan, Nuray ve Öztürk, Aylin, " Türkiye'de erkek hemşire imgesi", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8, (2011): 28-29.

³⁶ Kelly, Norma R, Shoemaker, Mary and Steele, Tim, "The experience of being a male student nurse", *Journal of Nursing Education*, 35, (1996): 170-174.

³⁷ Demiray, s. 1445.

³⁸ Koç, Zeliha, Bal, Cansev ve Sağlam, Zeynep, "Kız Hemşirelik Öğrencilerinin Erkek Hemşirelik Öğrencilerine Bakışı", *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi Sempozyum Özel Sayısı*, (2010b): 330-334.

hemşire mi olur?" diye gülenlerin ve alay edenlerin ve meslekle ilgili şakalar yapanların olduğu görülmüştür³⁹. Benzer şekilde Demiray ve ark'nın (2013) hemşirelik bölümünde erkek öğrencileriyle yürüttükleri bir çalışmada öğrencilerin %6'sı, lise arkadaşlarının kendileriyle alay ettiklerini ve %3'ü ise hemşirelik okuduklarını duyduklarında gülümseyip dalga geçtiklerini, üniversitedeki diğer arkadaşlarının ise hemşireliği küçümsedikleri için onlarla tartışmak zorunda kaldıklarını bildirmişlerdir⁴⁰. Ekinci ve ark'nın çalışmasında (2014) mühendislik bölümünde öğrenim gören erkek öğrencilerin %44.7'sinin hemşireliği kadınlara özgü bir meslek olarak görmesine ve sadece %4.2'sinin erkek hemşireden bakım almak istemesine rağmen erkek hemşirelere bakış açılarının olumlu olduğu saptanmıştır⁴¹. Benzer şekilde Özdelikara ve ark.'nın çalışmasında (2015) hemşirelik ve sağlık alanı dışındaki bölüm öğrencilerinin hemşirelik imajının yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır⁴². Zamanla toplumun okumuşluk düzeyinin artması ve hemşirelik bölümünde okuyan erkek öğrenci sayısının artmasıyla sosyal yapı içerisindeki geleneksel cinsiyete dayalı hemşirelik algısının değişeceğini düşünüyoruz. Bu sayede erkek hemşirelik öğrencilerinin de tıp, eğitim bilimleri gibi cinsiyet ayrımının olmadığı bir bölümde okuyor oldukları düşüncesinin hakim olacağı, diğer bölümlerdeki üniversite öğrencileri tarafından erkek hemşire öğrencilerin kabul edilir hale geleceği ve olumsuz bakış açılarının kaybolacağı inancındayız.

Çalışmada, öğrencilerin erkek olmaları nedeniyle klinik uygulamalarda hasta ve yakınları tarafından dışlandıkları, bunun yanı sıra doktor zannedildikleri saptanmıştır. Demiray ve ark'nın çalışmasındaki (2013) erkek öğrencilerin %3'ü hastalar tarafından doktor zannedildiklerini, %6'sı ise kadın hastaların kendilerinden bakım almak istemediklerini dile getirmiştir⁴³. Çınar ve Olgun'un çalışmasında (2013) yer alan olgu sunumunda, yatağa bağımlı bir hastaya kadın hemşire ile birlikte erkek bir hemşirenin bakım vermiş olması, hasta yakınının tepki göstermesine yol açmıştır⁴⁴. Yapılan bireysel görüşmede, problemin yaşanmasının temelinde hasta yakınının daha önce erkek hemşire görmemiş olmasının ve dolayısıyla cinsiyete özgü rol beklentilerinin etkili olduğu gözlenmiştir. Kaya ve ark'nın (2011) çalışmasında katılımcıların %58.7'si erkek hemşireden bakım almaktan çekineceklerini ve %58'i utanacağını belirtmiştir⁴⁵. Bu sonuçlara

³⁹ Kahraman, s. 130.

⁴⁰ Demiray, s. 1447.

⁴¹ Ekinci, s. 637.

⁴² Özdelikara, Afıtap, Boğa, Nuran, Mumcu ve Çayan, Nurgül, "Hemşirelik Öğrencilerine ve Sağlık Alanı Dışındaki Öğrencilere Göre Hemşirelik İmajı", *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5, (2015): 4.

⁴³ Demiray, s. 1448.

⁴⁴ Çınar, Derya ve Olgun, Nermin, "Klinik uygulamalarda erkek hemşire algısı", *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 10, (2013): 4.

⁴⁵ Kaya, s. 24.

rağmen yıllar içerisinde erkek hemşireden bakım alanların sayısının arttığı⁴⁶ ve bu sayede erkeklerin de hemşire olabileceğini bilenlerin sayısının arttığı⁴⁷ görülmektedir⁴⁸.

Sonuç ve Öneriler

Erkek öğrencilerin en çok sorun yaşadıkları alanın klinikler olduğu, bu durumun da toplumun hemşirelik mesleğine yönelik bakış açısında, hala cinsiyet ayrımının yer almasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu sorunların en aza indirebilmesi adına, kliniklerde erkek öğrencilerin öğretim elemanları/gözetmenleri tarafından desteklenerek, hasta ve yakınlarına geleceğin hemşirelik mesleğini icra edecek bireylerin arasında bu öğrencilerin de yer alacağı yönünde gerekli bilgilendirmelerin yapılmasının ve bölüme alınacak erkek öğrenci kontenjan sayısının artırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Kaynakça

Bozkır, Gülizar, Taşcı, Nurcan, Arsak, Arzu, Balgı, Ömür, Kaya, Emine, Güngör, Nuray, Pekmezci, Kutlay, İktu, Filiz, Kavlu, Belgin ve Çelik, Sevim, "Genel lise son sınıf ve Sağlık Yüksekokulu'ndaki erkek öğrencilerin hemşireliğe bakışı", *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 8, (2008): 2-17.

Çelik, Aslı, Sis, Pasinlioğlu, Türkan, Çilek, Meryem ve Çelebi, Arzu, "Kadın doğum servislerinde yatan hastaların erkek hemşireler hakkındaki düşüncelerinin belirlenmesi", *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 15: (2012): 254-261.

Çelik, Aslı, Sis; Pasinlioğlu, Türkan, Kocabeyoğlu, Tuğçe ve Çetin, Sema, "Hemşirelik Mesleğinin Toplumdaki İmajının Belirlenmesi", *F.N. Hemşirelik Dergisi*, 21, (2013): 147-153.

Çınar, Derya ve Olgun, Nermin, "Klinik uygulamalarda erkek hemşire algısı", *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 10, (2013): 3-6.

Demiray, Ayşe, Bayraktar, Duygu ve Khorshid, Leyla, "Erkek hemşirelik öğrencilerinin hemşireliği seçme nedenleri ve bu mesleği seçme nedeniyle yaşadıkları sorunlar", *International Journal of Human Sciences*, 10, (2013): 1440-1455.

⁴⁶ Kostak, s. 24.

⁴⁷ Ünsal, Ayla, Akalın, İbrahim ve Yılmaz, Volkan, "Farklı meslek çalışanlarının erkek hemşirelere ilişkin görüşleri", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7, (2010): 430.

⁴⁸ Çelik, Aslı, Sis, Pasinlioğlu, Türkan, Çilek, Meryem ve Çelebi, Arzu, "Kadın doğum servislerinde yatan hastaların erkek hemşireler hakkındaki düşüncelerinin belirlenmesi", *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 15: (2012): 261.

Ekinci, Mevlüt, Dikici, İbrahim, Caner, Derya, Muhammet, Andsoy, Işıl, Işık, Dinç, Sevgi ve Şahin, Ayşegül, Oksay, "Mühendislik bölümünde öğrenim gören erkek öğrencilerin erkek hemşirelere karşı bakış açıları", *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3, (2014): 632-645.

İnce, Serpil ve Khorshid, Leyla, "Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi", *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 18 (2015): 163-171.

Jackson, Debra, "Editorial: Nursing on television: Are we being served?", *Journal of Clinical Nursing*, 18, (2009): 2249-2250.

Kahraman, Burak, Tunçdemir, Nihan, Ozansoy ve Özcan, Ayşegül, "Toplumsal cinsiyet bağlamında hemşirelik bölümünde öğrenim gören erkek öğrencilerin mesleğe yönelik algıları", *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 18, (2015): 108-144.

Karaöz, Süreyya, "Hemşirelik öğrencilerinin eğitimleri sırasında mesleğe ilişkin algılarındaki değişimin incelenmesi: Hemşireliğe giriş dersinin bu değişimdeki rolü", *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 6, (2002): 10-20.

Kaya, Nurten, Turan, Nuray ve Öztürk, Aylin, " Türkiye'de erkek hemşire imgesi", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8, (2011): 16-30.

Kelly, Norma R, Shoemaker, Mary and Steele, Tim, "The experience of being a male student nurse", *Journal of Nursing Education*, 35, (1996): 170-174.

Kırağ, Nükhet, "Hemşirelik Mesleğinin Seçiminde İlişkili Olan Faktörler", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8, (2005): 226-231.

Kocaer, Ümmühan, Öztop, Tuğba, Usta, Nihal, Gökçek, Derya, Bahçecik, Nefise, Öztürk, Havva ve Pahlı, Eylem, " Hemşirelik mesleğinde erkek öğrencilerin yeri", *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 7, (2004): :23-29.

Koç, Zeliha, Bal, Cansev ve Sağlam, Zeynep, "Hastanede yatarak tedavi görmekte olan hastaların, erkeklerin hemşirelik mesleğine katılımları ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi", *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi Sempozyum Özel Sayısı*, (2010a): 324-329.

Koç, Zeliha, Bal, Cansev ve Sağlam, Zeynep, "Kız Hemşirelik Öğrencilerinin Erkek Hemşirelik Öğrencilerine Bakışı", *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi Sempozyum Özel Sayısı*, (2010b): 330-334.

Kostak, Melahat, Akgün, Akçakoca, Seval ve Sıcak, Gizem, "Çocuğu pediatri servislerinde tedavi gören ebeveynlerin erkek hemşireler hakkındaki düşünceleri", *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 4, (2015): 18-26.

Loughrey, Mark, "Just how male are male nurses...?", *Journal of Clinical Nursing*, 17, (2008): 1327-1334.

McMillian, James, Morgan, Susan A and Ament, Patrick, "Acceptance of male nurses by female registered nurses", *Journal of Nursing Scholarship*, 38, (2006): 100-106.

Milli Eğitim Bakanlığı, (2013). *Deontoloji ve mesleğinin sorumluluk ve yükümlülükleri*, 1. bs., Ankara, 2013.

Özdelikara, Afıtap, Boğa, Nuran, Mumcu ve Çayan, Nurgül, "Hemşirelik Öğrencilerine ve Sağlık Alanı Dışındaki Öğrencilere Göre Hemşirelik İmajı", *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5, (2015): 1-5.

Özpancar, Nurhan, Aydın, Nursel ve Akansel, Neriman, "Hemşirelik 1. Sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi", *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12, (2008): 9-17.

Pınar, Gür, Taşkın, Lale ve Eroğlu, Kafiye, "Başkent Üniversitesi öğrenci yurdunda kalan gençlerin toplumsal cinsiyet rol kalıplarına ilişkin tutumları", *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 15, (2008): 47-57.

Sankır, Hasan, "Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Anlamlandırılış Biçiminin "Kadın Sanatçı Kimliği"nin Oluşum Sürecine Etkileri", *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E-Dergisi*, (2010): 1-26.

Tezel, Ayfer, Akpınar, Reva, Balcı, Yurttaş, Afife ve Çelebioğlu, Ayda, "Hastalar erkek hemşireleri kabul edecekler mi?", *Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi*, 16, (2008): 13-18.

Turan, Nuray, Öztürk, Aylin, Kaya, Hatice ve Aştı Türkinaz Atabek, "Toplumsal Cinsiyet ve Hemşirelik", *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 4, (2011): 167-173.

Ünsal, Ayla, Akalın, İbrahim ve Yılmaz, Volkan, "Farklı meslek çalışanlarının erkek hemşirelere ilişkin görüşleri", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7, (2010): 420-431.

Vefikuluçay, Duygu, Zeyneloğlu, Simge, Eroğlu, Kafiye ve Taşkın, Lale, "Kafkas Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları", *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 14, (2007): 26-38.

Yılmaz, Mualla ve Karadağ, Gülendamlar, "Erkek Öğrenci Hemşireler Hemşirelik Mesleğini Nasıl Algılıyor?", *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 4, (2011): 21-28.

